

Utak a Béketelepre Egy kosárban

— Valamikor ez volt a Pestre vezető főút! — mutatja egy idős asszony. Most traktor vágta keréknyomok, pocsolják ékesítik, falusinak beálló házak szegélyezik. A Béketelepre vezető bekötő utat 1962-ben fejezték be, megszámlálhatatlan óra társadalmi munkával segítettek maguk a lakók az építést. Ma nyolc perc alatt kéri a busz a városból.

Tizenkét utca mindössze Béketelep. Hányan laknak itt? Érdekes: van, aki azt mondja, háromezren, mások kétezerre taksálják. Hivatalosan 1570 lakosa van.

Jobban kell gondoskodni

— Mit firkálnak itt? — szól ránk Ö. néni. Láthatólag zavarja kezében a jegyzetomb. A telep pártszervezetének titkárával, Szabó Vilmostal rójuk az utcákat. Mondjuk a nének is, hogy mi járatban vagyunk, de még most is bizalmatlanul néz. Kérdem, ismeri-e a „Dél-magyart”?

— Pár napja... Mivel-hogy még 1933-ban fizettem elő. De róluik is írhatnának többet. Mert nézze csak, mostoha gyerekek vagyunk, mintha nem is tartoznánk a városhoz. — Árad a panasz, mindenről hallott, mindéről tud a néni.

Es sok panaszát megerősítik mások is. A mentőautó alig néhány utcába tud bemenni, olyanok az utak. Egyetlen bolt van, az AFÉSZ-é, s ott is hol ez nincs, hol az nincs. Különb-ben is csak élelmiszert árulnak, egy rajszögért is a városba kell menni. Husbolt nincs, még vágott baromfit sem kapni, pedig ahhoz csak egy jó hűtőpult kellene. Nincs presszó, nincs fodrász.

— De legnagyobb gondunk a vízhiány — mondják a lakóbizottsági üléseken. Két ártézi kút látja el a telep vízvezeték-rendszerét, de kevés a vízhozam, nem lehet újabb házakat bekötöni a vízvezeték-hálózatba. Öntözni — a rendeletek szerint — nem szabad, így a legtöbb veteményeskert száraz, némelyik meg szemermetlenül virul... S ki merné mondani, hogy ez lényegtelen kérdés, hiszen a telep zöldsgfélekben önellátó, sőt kertészkedő-piacozó emberek is élnek itt. De a már közelben levő nagy nyomású vezeték rákapcsolni a telepet, az igen sokba kerülne, nincs rá annyi pénz a II. kerületi tanácsnál.

Hazaért a csorda

Nagyot bődül a tehén, a gazda meg kiált neki: „Gyere, no, gyere!” Befordul az utcasarkon a jámbor négy lábú és ballag a porta felé. Szétrebennenek a baromfik az árokparttól. Igazi falusi idill, malacvisítással, olajfaillattal, földszaggal. Mintha nem is negyedóra járásnyira lenne a várostól.

Akik itt laknak, szeretettel beszélnek a telepről. Ismerik egymást, s mint falun, mindenki mindenkinek köszön. Tudják, hogy Tápai Mihályéknál, a Rengei utcában tíz forintért adják most az epret, s hogy Feri bácsi, az ezermester — Kónya Feren-

Somogyi Károlyné felvétele „Valamikor ez volt a Pestre vezető út...”

cet illeti ez a titulus — most a második szomszédban segít parkettázni.

— Segítünk magunkon, amint lehet, sok társadalmi munkát végeztünk már a telepért — mondja Feri bácsi. — A napokban elkezdjük majd a járdaépítést, betonlapokat rakunk le a párháztól a boltig. Ezen a részen a legnagyobb a forgalom, segítenek is mindnyájan, akik a környéken laknak.

Egyetlen emeletes házat se látni itt, ahogy az Esernyös meg a Szanka család felépítette még 1912-ben az első házat, az színvaló azért változott: az utóbbi két-három évben táglaházakat, tekintélyes családi házakat építettek, vagy húszat is.

Kertvárossá fejlődik-e fejlődhet-e Béketelep? A kommunális ellátottság javításával valóban lehetne fejleszteni. Jobban is talán, mint a hasonló telepeket. A vízellátás mellett az utak állapota a legaggasztóbb. Amikor megrajzolták az egyenes utcákat, vagy fél évszázada, dűlőútnyi helyet hagytak, attól 6 méterrel beljebb lehetett csak építeni a házakat. Azóta elvettek a portákból már járdára, de az út

most is csak keskeny. A busz is csak a telep széléig tud járni.

Vannak új lakók is

Mégis: vonzása van a településnek. Talán a kellemes környezet — mert az —, talán az is, hogy viszonylag olcsók a telekárak, a házak 35—45 ezerért, a jobbja 90 ezerért kel el. Erthetően sokan igyekeznek a városba. Sarnyai István iskolaigazgató — aki a II. kerületi tanács vb tagja — azt mondja, hogy az idén is legalább tíz család beköltözött Szegedre. De az őslakók ragaszkodnak a környékhez, az úttörők megírják a település történetét, a felhőkkel meg tervezgetik, hogy lecsapolják a kis tavat, szépítik a környéket.

Valamikor itt vezetett a Béketelep mellett a pesti országút. Ma egy bekötő út köti a városhoz. De még több „utat” kellene megjárnia a gondoskodásnak, hogy könnyebben, városiasabbban, jobban éljenek ezen a peremterületen is az emberek.

P. Szóke Mária

A vásárló bemegy az önkiszolgáló boltba, karjára fűz egy kosarat és elindul az árupolcok között. Levesz egy doboz cigarettát, egy pohár tejfőt, egy kiló burgonyát, egy csomó sárgarépat. Méret félkiló kenyeret, húsz deka kolbászt, s a kosarába helyez egy üveg Hypót is. Ennek üvegén ott ijesztget a halálfej s rá van írva: mérge. Otthon az élelmiszerektől és tudatlan gyerekektől távol kell tartani. Itt a boltban megféri és csak a fél-meddig csomagolt és egyáltalán nem csomagolt élelmiszerek mellett juthat el a pénztárig. Pedig burkolata, az üveg gyanúsán koszos, dugaszolása nem megbízható.

A pénztárnál a kosár kiürül, vissza kerül a többi közé, oldalán, alján a lehallt piszokkal, amit a burgonya, sárgarépa hagyott ott. S a szennyel, amely a Hypós üvegről kenődött a kosár belső falára. Jön a következő vásárló...

Ezeket a kosarakat esetenként kimossák és fertőtlenítik. De a higiénia alapvető szabályainak biztosítására képtelenek a forgalomban az üzlet alkalmazottai. Így kerül egymás mellé — ha átmenetileg is — földes áru, mérge és eredeti fogyasztási állapotban eladott élelem. Már pedig ha a lakás éléskamrájában tiltják ezeket egymás közelségébe tenni, egykosárban sincsenek a legmegnyugtatóbb helyen. Mit lehet tenni?

Ezt a kérdést tette fel interpellációjában a múlt heti tanácsülésen az egyik megyei tanács tag is. Kérdésére érdemleges választ nem kapott. Az helyes, hogy — jól elkülönítve — a boltban ez is, az is megtalálható. Az önkiszolgálás módszere is bevált, okos dolog. Csak tökéletesíteni kellene. Ilyen „kicsiségek-re” is kellene gondolni, mint a kosár állandó tisztántartása, külön kosarak rendszeresítése vegyi anyagoknak, földes áruknak és élelmiszereknek, s nem utolsósorban végre lépni kellene előre a tökéletesebb csomagolás módjában.

K. J.

Tücsök

Késő esti órában, a város kellős közepén, ahol faltól-falig szürke aszfalt borít mindent, s ahol a gyalogjárókon puhán sétáló cipők csoszsanak, hazatartó kocsi gumija surrog, egyszer csak megszólal jó hangosan egy tücsök. A jó ég tudná megmondani, honnan került ide, hiszen se lakása, se tápláléka az emberi kultúra e kemény talaján. De itt van valahol egy fal tövében, hangjából nem tudom kivenni, segítséget kiált-e, vagy egyszerűen örül a kirándulásnak, amely valamelyik távoli kertből, vagy még távolabbi mezőkről a szürke falak közé vetette.

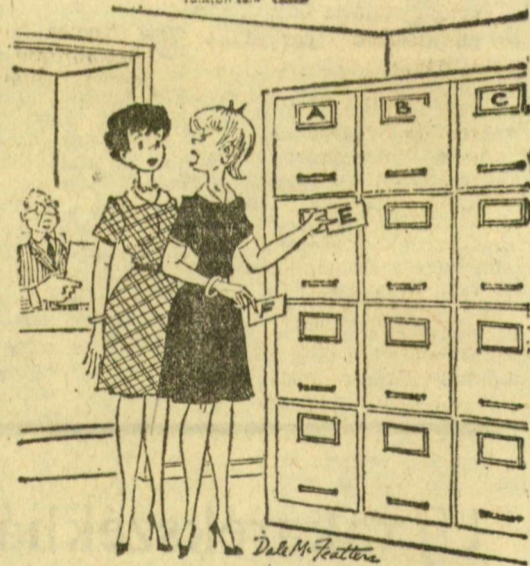
Akik sétálunk a csendes utcán, megállunk néhányan, mintha kirakatot nézegetnénk, figyeljük a tücsökhangot, megpróbáljuk megállapítani, melyik irányból jön, mosolygunk is ezen a különös találkozón. Mit keres ez az apró fekete bogár a városi falak között? Hangyát, legyet, szúnyogot, más „házi” bogarat megszoktunk magunk körül. A kertesházakban tücsök-prünyögéssel találkozhatnak az emberek, de itt, a beépített utcán tücsököt hallani nem mindennapi élmény. Állunk, fülünk, mosolygunk, s akik eddig nem vették észre a mezők hegedűsének vendégszereplését, felfigyelnek ránk, ismeretlen szemek csilannak össze, valaki azt mondja, hogy örömet megossza a többivel:

tücsök és egy csinos fiatal asszonyka, szinte kigyullad az örömtől: tényleg tücsök! És egyre többen állunk, fülünk, akadnak már, akik hangosan találgatják, hol van a zenész pódiuma, amelyről ezt a ritka hangversenytermet zenével el látja. Tücsök, tücsök, mondogatjuk és mosolygunk, örülünk, hogy ez az éles cirpelés ilyen egyforma hurokat rezgetett meg bennünk, hogy hat-nyolc-tíz ismeretlen ember ugyanakkor örül az esti utcán.

A tücsök pedig mintha egy-egy opusz után kíváncsi lenne a hatásra, elhallgat olykor, mi idegesen várjuk a folytatást, haragszunk egy vadul pattogó motorke-rékpárosra, aki feltehetően zavarja hangverseny-mesterünket, s földelül az arcunk, amikor új műorszám-mal jelentkezik. A fiatal pár szorosabban karol össze a gyalogjáró szélén, lehet, hogy egyikük utánozza a tücsököt, aztán bolondos jókedvükben együtt cirpelnék, két idős ember elindul lassan, szinte lábujjhegyen, mintha régi tücsökzenék árama sejdülne föl az emlékekben, s a tücsök zenél, zenél, mintha tudná, hogy örömet szerzett néhány embernek, hogy ösztönös, meleg érzelmeket, gondolatokat fakasztott fel egyikben-másikban az élet cepp muzsikáinak nagy összetartó erőiről.

Ormos Gerő

Kicsinyes a főnök

— A főnököm olyan kicsinyes. Ragaszkodik hozzá, hogy az A után a B, a B után a C jöjjön és így tovább...

Tóth Béla:

Mi, janicsárok

(18.) És mondta, sorolta egészen odáig, hogy én kívülről becsuktam az ajtót. Feljegyeztem mindent. Gyorsirással dolgozott. Elismerem, alapos, mindentudó munkát végzett. A testület feszülten figyelt, s ahogy arcról arcra rebent tekintetem, azt láttam, hogy nem kis kéjjel rágják szájuk szélét örömlükben. Hát nem sok jövőt jósolt a bíráló számomra a tanári pályán.

Minden pöz és torokköszörülés nélkül állt fel az én szakfelügyelőm. A szám levegőjárata kiszáradt. Mi következhet még? De amúgy el voltam határozva, ha ezek összefognak, juszt is maradok. Mégsem szaladok el, az anyjuknak a... A szakfelügyelő nem legyezgette magát az órámon telefirkált papirokkal.

— Éveken át rengeteg órát kell végighallgatnom ellenőrzéseim során. Kovács elvtársnak éppen egy tucat óráját láttam a legkülönbözőbb napszakokban és osztályokban. Mondhatom, és előre bocsátom, tűlzások nélkül, elragadtatással és élvezettel vettem részt órai mindegyikén. Ember volt, atyai tanár. Nem kapkodott megmerevedett formákhoz, rugalmas volt a gyerekekkel, s az ideiglenes tankönyvek minden buktatóját mesterien elkerülte. Nem ragaszkodott az anyag frázisszerű tételeihez. Ezúttal is gratulálok Kovács tanár elvtársnak. Csak így tovább. Új szellemű magatartása, anyagközlésének módszere,

nyugodtan mondhatom, marxista, amit nem valahonnan idegenből erőszakol bele a tananyagba. Én nem akarok sokat beszélni, és ezzel a kollegák idejét elvenni, csak még annyit, járjanak be a kartársak Kovács elvtárs óráira. Kérem, a tanulás akkor sem szegyen, ha korban fiatalabb embertől tanulunk. Gratulálok Kovács kollégának, és további jó munkát kívánok. A részletekre szűkebb körben hajlandó vagyok kitérni.

Bomba robbant. Hazudtam, hogy nem dagasztotta keblem az elégedettség? Mintha kicserélték volna a vérem. És semmi rosszat nem mondtam rólam. Azt elmondta az igazgatóhelyettes. A testület, mint megnyírt, kipállott bőru birkanyáj, fehér lett a cigarettafüstök, kételyek, undorok, dühök, ökölrázások mögött. Majd megbolondultam olyan jó kedvem kerekedett. Piszok dolog az emberben az a rengeteg húr, ami hangulatokból van felstimmelve. Csak egy picit, szép dicséret-lehelet söpörjön végig a húrokon, felcsendülnek ám veszedelmesen, hogy megszédül tőle a fej. És a lány most nincs mellettem, aki meghűthetne egy kicsit. Mert már a testületi gyűlés utáni estén úgy beszélgettem magamban, míg Dódi-nál fürödtem, hogy lám, az okosok, jöhetnek hozzám tanulni. Mégiscsak én vagyok a modern, a marxista. Eszik a kefé a tanár urak meg a tanár úrnők. Ha most itt volna Joli, és hangosan kérkednék előtte, azt mondaná: hátrább az agarakkal! Embernek kell maradni, és nem nagyképű, üres fejű hólyagnak. Megdicsért a szakfelügyelő, most mindjárt féltistennek érzem magam. Míg dörzsöltem magam a Dódi kádjában, vitatkoztam Jolival.

„Igaz ez, öreglány? A világon minden viszonylagos, de ez most éppen jókor jött. Leve-

gőhöz jutottam. Mert ezek már befullasztottak volna. Azt is akarnák, hogy dögöljek meg. Persze, most majd még nagyobb gyűlötséggel másznak rám. Ki nem apadhat a fegyvertár. Még hogy ők jöjjenek a gyorstalpalóhoz, egy érettségi nélküli janicsárhoz tanulni? Uramisten, hova jutottunk? Ok? Ok! Ok!”

Másnap reggel is úgy köszöntem a tanárban, hogy jó reggelt. Másnap sem fogadták. Én meg füttyültem magamban. Mondhattok, amit akartok. Pukkadjatok meg.

Nagy felszabadultságomban a lakáshivatalhoz is írtam egy kérvényt. Jolinak meg szép levelet. Szerelmes voltam. A szerelmemhez nemcsak fiatalember kell meg fiatal lány, hanem idő, bizonyos mód. Mert különben csak nyomor van. Ugyan abból maradt elég így is. Régóta felnőtt emberhez illő életet éltem én. Most meg csak nyomorgok. Harmincéves vagyok. És senkim nincs. Nem vagyok sem fogadalmat tett pap, sem szerzetes. Tavaszodik. Az élet újra indul minden élőben. Ami szép és jó bolyongott bennem, azt mind beleírtam levelebe a lánynak. Az ő szavait is, amit gyufagyári koromban mondtott, odaidéztem. „Szeretlek, te bolond!” Szében nem tudtam, nem is akartam mondani. Hozzám illően, az én stílusomban mondta ő. Dehogy akartam vagy vártam volna tőle, hogy bolondulásig dühöngő feszültségemen enyhítsen. Amikor éveken át együtt voltunk, akkor sem vártam. Én ebben olyan konzervatív vagyok, vagy becsületes? De ez is relatív. Mind-egy. Én felségül úgy kívántam a lányt, ahogy apámék vagy régi ősmék kívánhatták. Harmatos népdalokból tanulva a lány tisztaságát!

(Folytatjuk.)

Ruházati

**velűbőrök,
borjúbőr**

minden színben, fekete

**antilop és kocsi-
mosó bőr kapható**

a szegedi AFÉSZ bőrszak-
üzletében, Somogyi Béla
u. 17. sz. xS. 44 370